

Peder Hansis Erklæring, thend trette, emellom Suerig oc Norge, findeschatt oc lappeschatt, angaaende. Item om grentzen emellem Risland oc Norge à facta Anno 1596. Mense septembri hæc relatio.

No 91

For thett første er mig Gandske welbeuist Att fra dett Aar, som den Languarende Krig Imellom, Danmarck och Suerriig bleff Ahnrichtett, gaffz der Ingenn skatt Aff finnerne, i fra Rødberg, och ind till Tydz fiordenn, udenn somme sinde kunde falde Nogenn Suenske Mand neder Udi dend Fiord Maalahnger, och Andre fiorder Udi Seenienz Lænn, Men Sallthenz Leene haffuer sidett stille, Udenn Offoten, der holder de sigh till och thager Skatt, Och er det itt 1/2 tyllt søø Emellom Rødtbergh och Offothenn, Och ligger forne. Rødberg hartt wid Lynngstoffuen, Men Røttangher fiord, Tydzfiord, Æde fiord, Follen fiord, Sallthenns fiord, och alle Andre fiorder Søøer med Landett haffuer Innthz Giiffuett, fra Ano .69 Udenn huad der Kunde tages eller Threneges dennom add.

Och skall forstaas att mennige Mand, bode Finder och Boomendt Kand bode Roo och segle och gaa, och Sommestedtz Kiøre och riide till huer Andre, Ud med Strand siiden, om dett Salte haff, Och somme steder Imellom Thuinde Konng. Maytt. bønder boer Een find, som giffuer sin Skatt aarligen, och Bønderne sinn Leiding och landskylldh.

Och skall och forstaas att alle finder som haffuer Rødett sig Noghenn Jord op aff øøde, den Regner dii sigh till deris Odell och frii Egendom, Saa dii Meenner at Ingenn kand trenge Dennom der fra. Dog dieris Skatt Punder thagendis, och dette siges Att Werre Kong. Maytt. Thagemercke.

Skall Mand och wiide att somme finder Bekiender och siiger, att haffue Udi Gammell forner thiider giffuet saadan skatt, Den Suenske Lappe fougett, som war itt Kalffschind, 1 alen Waard Klede eller Nerst, och andett Saadanntt, for att dii skulle dennom icke berøffue eller giøre Dennem nogett Onntt.

Haffuer dii haftt udi Konning Hagens Thiidt en preuelege, som er dennom fra kommet, Liudendis Att forne Kong Hagenn haffuer giffuet dennem en Stoer fiord, Att bygge och besidde som Kalles Maalangher Ligendis I mellom Thrumsundt och Sæniën Leenn

Original side ?

Och siiden haffuer dii dragett aff enn fiordt och till enn annen, och er bleffuen saa Manngfoldige, Att der er well meere end 500 Med deris quinder och Børen, Udi een fiordh Liggendis udi Saltenn wiid Naffn Tydzfiordh, Och Er dett itt Armt Barbarisk och itt oslitt folck.

Ær dett mig och witterligt att der er Enn fielld Røøg, som Offuer gaar mz sin høyhedt Alle Andre fieller, Och ligger der Snæ Paa, bode winther och sommer, Somme steder er hand Lenger offuer end somme, och foruden Skogh mz moratzer och store wandt, Saa ingen kand der offuer komme Om sommeren, och siger Att ware xiiii dags ferdt ellr meere Imellem Norge och

Sueriigh och er fulld med Diur som Kallis renner och fieldskredt, Der holder Nordmend att were skilsmess Imellom Norgis Riige och Suerrigh Och Jo merre att wii drager øster Imod Rydtzlanndt Jo Lauger bliffr. dett, och mister høgheden, och bryder sig ud Udi storre Wanndt, Att dett eene Wandt Løber udi dett Andett san att dett bliffuer till store Elffuer, som Thanen och Andre elffuer udi Finnmarckenn.

Skall Mand och Achte att alle de strømme och Wanndt, som Løber paa denne siide field Køllenn, der boer søø finderne, och Bruger baade Saltte søø och ferske Wanndt, som di tager fisk Udi, och byger Jagter och boder och store Lastenn drager, som fører fisk till Bergenn, Och dirris skoff hog, er inde Udi fiorden hoess dennom Selffr. Paa den Anden side field Røggen, haffuer Lapperne dirris woningh, Som skatter till den Suenske Konung, Om sommeren tager di fisk gedder och Røer Aff di store Wand, och selger, och forunnder och føder sig med, och mielcke dirris thamme Reenner, och giører Ost och forterer, Och somme aff dennom Leyer de Suenske

Original side ?

Att fare offuer forne Køllenn Mz Kiøbmandskab, som er Kobber, Øxer, Jernn, Bennckedyner, och Andett Saadant Mz dieris Reener och Køruiser, och Kiøber op huis Willuarer som de Kunde Opspørge, Thi Att de giffuer goed Kiøb Igienn paa dieris Waare.

Och skall och beuises, att nu Udi Konng. Maytt. hylling Udi opslo, er der dragitt fra Suerrig mz 300 Reenner Ellr. flere, som icke Andett førde end skytt, Krud, och Lodt, och 150 Jernspidtzet, foruden stager, och 3 eller 4 Thønder Mz skiffz Søømm, huort som Att de wille hedenn der Med, weed Jeg icke, men Jeg Gaff

Stattholderenn thz till Kiende, och bleff dett dieris Forsett forspiltt.

Huad om den Rytse Konngis Grendser Belanger finder Jeg Udi enn gammel Logbog, som Jeg Anger Och Liuder saa Schriffenn:

Tisse oude merker ere mellom Norgis Konings Riku ok Ryssa Konungh epher thui Som gamler Menn haffuer sagt, ok en Sighia udi dag gamler bumend oc finer Eiige Russer att tage Mid siø thill Lingis Tuffuini En fiele thill Meleraa, och Liger hun beneste up fraa Lyngstofum ok oster ii Mod Køli.

En Konungn aff Norge taker skatt ouster thill Trianema eller Trines och in effter Ganduiigh thill Meleaa huort som halff Kareler eda halff finner ero, Ter som finske Moder haffuer att takost ok ori Mera i thenn øostr ende Markinn v graa skin aff huerium boga.

Gunnstige Herre her Candzeler, wed Jeg icke Andet Udi denne Handell att forklare, Menn jeg will haffue eder den Alldmechtigste Gud Udi Sinn Beskyttelsse befalett.

Riksarkivet – Danske kanselli – Skapsaker, Skap 15,
Mikrofilm NR 28

Transkripsjon Lenvik Museum 2010.

Kåre Rauø